

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, fél íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár: egész évre
2000 K., félévre 1000 K.
Egyes szám ára 150 K.

A gyermek.

Ha azt mondom, hogy a gyermek a legnagyobb érték, a legnagyobb kincs, ezzel csak olyan közhelyet említettem, amit mindenki tud. Azzal sem mondom újat, ha azt hangoztatom, hogy akié a gyermek, azé a jövő. Ezek éppen olyan általánosan vallott tételek, mint az a valóság, hogy az állam ereje a benne lakó polgárok erejétől függ, amiért is az állam legféltettebb tőkéje a polgárai élete.

És mégis mit látunk?! A közelmúltban Európa „művelt” államai, a keresztyénségben századokat eltöltött nemzetek örjögve dobálták a harci temetők jeltelen hantjai alá a legnagyobb kincsüket, az emberek életét. Mostani társadalmi viszonylataink nem úgy mutatnak, mintha a polgárok anyagi erősbödése által akarnának az államok vagyonosak és erősek lenni. A gyermek még mindig nincs ott annyira az érdeklődés középpontjában, mint kellene lenni azoknál, akik a jövő munkásait nevelik. Az „utánam vízözön” lelkiismeretlen francia királymondás még mindig többek ajkán hangzik „aki utánam jön, tegye be az ajtót” trivális értelmezéssel, mint eme kormányzói szó: „hiszek a jövő magyar ifjúságban!” Az ifjúságra való lelki hatás és ez által a jövőre kiható irányítás vágya ma sok különféle mozgalomnak célja, törekvése. Célja többek között a keresztyénségnek.

A keresztyén gyermekmunka nem régi intézmény, ha az egyházzal kapcsolatban nézzük. De egyidős magával a keresztyénséggel, ha arra gondolunk, hogy Jézus maga adott példát a gyermekekkel való foglalkozásra. Amíg a keresztyén gyermek megtalálta az otthona egészséges, tiszta, evangéliomi levegőjében, a családi bibliában, az apa tanításában, az anya imádságában, ami lelke táplálására kellett, addig nem volt szükség a gyermek intenzív vallásos nevelésére. Az a tisztes szokás, amikor minden vasárnap délben ebéd előtt megkérdezték a templomi leckét, vagy amikor délben, este a családfővel együtt énekeltek, olvasták az

írást, helyettesítette a maga egyszerűségében is az evangéliomi gyermekmunkát. Mikor azonban a modern világban a szülék megfélemlettek ama chrysostomusi mondásról, hogy apává, anyává bárkit is a magzat felnevelése tesz, amikor kezdett meghonosodni az a kényelem ördöge által sugalt gondolat, hogy a tanító kötelessége mindenre megtanítani a gyermeket még a vallásra, a hitre is, és amikor a tanító kezében levő vallásoktatás felett megindult a nagy vita: egészen természetesen elsorvadt a gyermeki lélek s eljutottunk máig, amikor az ifjú szülék nagy része már csak óhajtja a vallást, sóvárogja a hitet, de nem tudja hol elkezdni sem magánál, sem gyermekénél.

Debreczenben e lefolyt héten az egyházkerületre kihatóan vasárnapi iskolai tanfolyamot tartott a lelkészképző-intézet. Ez a tanfolyam a benne látható fokozott érdeklődéssel tanulságos képet mutat és a tanfolyam résztvevőire maradandó áldást jelent. Teljes áldás pedig akkor fogja kíséreni e nemes vállalkozást, ha a résztvevők mindenütt oda fognak hatni, hogy a maguk és környezetük hajléka állandó otthona legyen a hitnek és buzgóságnak, amiképpen mi egyenként is a Szentlélek temploma vagyunk. sk.

Irodalmi szemle

A Debreczeni Lelkeszi Tár folyó évi szeptember—októberi száma Dr. Lencz Géza felelős szerkesztésében LXV—LXXX+257—320. lapokon gazdag tartalommal jelent meg. A Theologiai értesítőben Dr. Merkel R. F. közöl hosszabb tanulmányt A missziói apologétika az újabb missziói irodalomban címmel, melyet két hosszabb könyvismertetés követ. A Beszéd és imák című részben négy egyházi beszédet olvassunk (szerzőik Labossa Lajos, Dr. Lencz Géza, Dr. Nánássy Lajos és Dr. Veress István), van egy iskolai évet megnyitó imádság Könyves Tóth Kálmántól, tizenkét temetési liturgia különböző alkalmakra Dr. Révész Imrétől, egy

Ennek a számnak ára 150 korona.

esketési beszéd Sipos Józseftől és Dr. Lencz Géza rövid útmutatója Máté evangéliomához. A vaskos füzet minden darabja értékes, egyik-másik igazán mintaszerű.

Mikszáth írói egyénisége, mint kortörténelmi dokumentum. Írta *Zsigmond* Ferenc, a Debreczeni Tisza István Tudományos Társaságnak rendes tagja. 1—34 lap. 8°. A társaság kiadványainak 2. füzeté. Igen értékes irodalomtörténelmi tanulmány az e füzetben olvasható értekezés, amely a tudós szerzőnek székfoglaló tanulmánya volt. Különböző mélyreható megfigyelésről tesznek tanúbizonyságot azok a részletek, amelyek mint kóros tünetek, megmutatják háború előtti társadalmunknak vétkeit és bűneit. Az értekezés elolvasása minden magyar emberre nemesbítőleg hat.

Glimpses into Hungarian Life by the Rev. Charles E. Schaeffer, D. D. Philadelphia 1923 júl. 24 lap, 16°. Ezt az igazán csinos kiállítású füzetet az a Dr. Schaeffer Károly írta, aki tavaly nyáron Dr. Good J. I. amerikai professzorral beutazta Magyarországot, mint az amerikai Református Egyház belmissziói bizottságának titkára. Ez a füzet legnagyobb részében az Amerikába szakadt magyarokról szól, azok szokásait, életmódját ismerteti nagy rokonszenvvel. Egyes részei olyan kedvesek s a tapasztalatoknak olyan érdekes megfigyeléseit tartalmazzák, hogy megérdemelnék a magyarra fordítást minden hazai magyar tanulságára. Ha lapunk tere engedni fogja, ezt meg is tesszük. Addig is hála köszönetünket fejezzük ki a szerzőnek azért a gondosságért, amellyel ezt a kiadványát összeállította és azt a szeretetet és meleg érdeklődést, amely belőle irányunkba, magyarok irányába kisugárzik. Vajha minél több megértő barátot szerezne számunkra a tengeren túl.

A gyermek keresztség. Bibliai tanulmány. Írta *Benkő* István református lelkész. Kiadja a Magyar Traktátus Társaság, Tahitófalú, 1923. 64 lap, 16°. Alapára 1.—K. A szerző alapos bibliai ismerettel, tudós felkészültséggel és kiváló gyakorlati érzékkel látott hozzá ennek a manapság egyre égetőbb kérdésnek teljes megvilágításához. Tizennégy rövid, de teljesen tájékoztató fejezetbe sűrítette mondanivalóit olyan egyszerű nyelven, hogy mindenki megértheti, olyan találó hasonlatokkal, amelyek az első pillanatban hatnak és győznek, olyan népszerű modorban, amilyennel ezt a témát ma kezelni kell. Az egyre agresszív módon fellépő baptizmusnak meggátlására ez a könyvecske adja meg a legmegfelelőbb, mert igazi evangélikus fegyvert. Olvasóinknak s azoknak, akik a baptizmustal foglalkoznak, őszintén figyelmökbe ajánljuk ezt a munkát.

Halottaink

Balog Ambrusné, szül. poklostelki Nagy Emma, sarkadi lelkipásztor, egyházkerületi és egyházmegyei tanácsbíró, nyug. esperes felesége, 68 éves korában, szeptember 27-én elhunyt. A megboldogult úgy apai, mint anyai részről ároni családból származott és mint Nagy Sándor volt szalontai lelkész leánya, dédunokája volt a dicséretíró aranyszájú Nagy István hajduböszörményi prédikátornak. Bánatos férjén kívül fia: Balog Andor csenger-újfalui lelkész, — továbbá leányai: Erzsébet, Fogarassy Bálint ágyai lelkész neje, Margit, Kesztyüs Lajos gazd. akad. tanár, egyházmegyei tanácsbíró neje és Jolán —, valamint számos unokái és dédunokái — s végül testvére, Nagy Dániel szentleányfalvai lelkész gyászolják. A jószívű, galambszelid, minta lelkipásztorné temetésén, — melyet Kolumbán Áron kötegyáni lelkész végzett —, ott volt őszinte részvétellel az egész város. Legyen áldott emlékezte!

Különfélék

Vendéglelkészek Sárrétudvariban. Dr. Nánássy Lajos amerikai és Nagy István debreczeni lelkészek hirdették az igét az utóbbi hetekben a sárrétudvari gyülekezetben. Mindakét lelkész vasárnapi iskolát is vezetett, Nagy István pedig a Nőegyleti gyűlésen előadást tartott. Szolgálatuk áldásos hatással volt a gyülekezeti életre.

Vasárnapi iskolai tanfolyamot rendezett e héten a tiszántúli református egyházkerület lelkészképző intézete Debreczenben. — A tanfolyamra mintegy negyven vidéki és ugyanannyi helybeli tag jelentkezett. Az előadásokról, általában e tanfolyamról részletesen a jövő héten számolunk be, mivel a tanfolyam folyó hó 15-én, hétfőn este zárul.

A debreczeni tudományegyetemen az előadások szeptember 20. óta fennakadás nélkül folynak, az ünnepélyes megnyitás azonban csak folyó hó 14-én, szombaton lesz.

Külföldi misszionárius Debreczenben. Anstein János, a bázeli külmisszió főtítkára folyó hó 14-én Debreczenbe érkezik és itt vasárnap és hétfőn több előadást tart.

A RMLE. október 18—22-ig Sárospatakon lelkészi konferenciát és 22-én közgyűlést tart. Lakás ingyenes. Ellátás a konviktusban mérsékelt díjú. Minden jelentkező lelkész kap félárú utazásra szóló vasúti igazolványt, lelkészek a feleségük számára is kaphatnak félárú vasúti igazolványt. A lelkésznék részére is lesz belmissziói értekezlet. Részvételüket megígérték a négy református püspök s a legtöbb theol. professzor, kik előadói lesznek a konferenciának.

A jelentkezési díj ötezer korona, ezenkívül minden félárú igazolvány kettőezer korona. Ez összegeket Marton János theol. igazgató Sárospatak címre kell küldeni, ki azonnal megküldi a félárú jegyet. Szeretettel hívunk mindenkit. Az RMLE. vezetőség.

Frauenfelder svájci lelkész levele. Frauenfelder svájci lelkész dr. Veress István tanítóképzőintézeti igazgatóhoz megható s igazi keresztyéni lelkületről tanúskodó levelet írt Endre fia elhunytá alkalmával, akit 1921 októberben Debreczenben való időzése alkalmával ismert meg s akinek állapota felől hosszas betegsége alatt többször élenken érdeklődött. A levél így hangzik: Teufen, 1923 aug. 20. Szegény, jó barátom! A háborút követő években több oly levelet írtál hozzám, amely mélyen megrendített, de ily fájdalmas, ily megrázó tudósítást még sohasem kaptam tőled. Ilyen hirre nem voltam elkészülve, ilyen kimenetelre előzőleg egyáltalában nem gondoltam. Azért szavakban nem is tudom kifejezni, hogy mély fájdalom tölti el lelkemet, mély benső részvéttel vagyok irányodban. Nem akarom fájdalmadat növelni s megkísérelni annak a lerajzolását, hogy minő érzetek és érzelmek hatnák át lelkemet, ha a kifürkészhetetlen Isten elvonná tőlem azt, amit tőled már elvett. És nekünk mégis bensőleg nyugodtan és csendesen kell maradnunk s nem szabad elfelejtenünk, hogy gyermekeinket is a teremő adta nekünk s el kell készülni lennünk, hogy ezeket az ékességeket visszaadjuk neki, amidőn akarja. De engem felbátorít az a mód, magatartás, bátorság és bizalom, ahogyan azt a irtózatossá megpróbáltatást átéled s legyőzöd; a sötétségben is fölfelé irányítod tekintetedet és Istennél maradsz. Így azután nem csak sírok, ha úgy este lefekvés előtt családi arcképeken megboldogult, kedves fiadra reátekintek, akivel, akkor az éjféli órában ott a debreczeni pályaudvaron semmit sem sejtve utoljára szoritottam kezét, — hanem ugyanakkor, hála is száll fel Isten felé lelkemből, hogy nekem benned oly barátot adott, aki ilyen mepróbáltatás után sem roskad össze, hanem a keserű kelyhet Isten változhatatlan jóságába vetett bizodalommal üríti ki. Ilyen az onnan felülről való erő! Isten tartsa meg ezt nálad! Isten ajándékozzon meg engem velem! Köszönöm neked ezt a vígaszt és példaadást. Szívélyes részvétellel *Frauenfelder*.

A hajdúböszörményi Ker. Ifj. Egyesület 1923 október 12—14. napjain a vidéki egyesületek bevonásával kerületi konferenciát rendez. A konferencia 12-én d. u. 6 órakor kezdődik. A konferencián részt vesz Anstein János, a bázeli külmisszió főtitkára, Megyericsy Béla ker. ifj. főtitkár és sokan a vidékről.

Külföldi porpagandák. A külföldön lakó németek egységesítik a német iskolát; a külföldi olaszok megtakarított pénzüket az anyaország javára kamatoztatják; a külföldi lengyelek gyűjtenek a lengyel flotta javára; a külföldi csehek jegyeznek a cseh állami kölcsönből; a külföldi kínaiak a nemzeti irodalmukból

100 kötetes gyűjteményt adnak ki; a külföldi irek az anyaországban 4 kórházat és tíz iskolát tartanak fenn; a külföldi magyarok apró helyi dolgok miatt vesztegelnek. *Külföldi Magyarság.* Prágában 900 olyan nő él, aki kártyavetés-sel keresi a kenyerét.

Hivatalos Értesítés

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

3950—1923. sz.

Nagytisztelétű Esperes Úr!

Az érdekeltekkel leendő közlés kérésével tudatom az 1923. évben tartandó lelkészsképesítő vizsgálatok házidolgozatainak tétéleit az alábbiakban:

I. *Első lelkészsképesítő vizsgálatra:*

1. A római levél 9., 10. és 11. részének exegese.
2. Miért van nekünk istenemberi megváltóra szükségünk?
3. A 19. és 20. század ethikai irodalmának méltatása.

E tétélek közül a vizsgázó egyet kidolgozván, dolgozatát legkésőbb 1924 június hó 1-re a lelkészképzőintézeti igazgatóhoz beküldeni tartozik. — A dolgozat tisztán, összefűzve, forrás megnevezésével küldendő be.

II. *Második lelkészsképesítő vizsgálatra:*

1. Értekezés: Az Énekeskönyv múltjának történeti áttekintése után a módosítására vonatkozó ellentétek jellemzése és az énekeskönyv-probléma megoldásának helyes elvei.
2. Egyházi beszéd: Az ígehirdető és a gyülekezet. (Lelkészi beköszöntő beszéd.) Ap. Cs. 10:29, 30, 33. (Monda nekik Péter): „ellenmondás nélkül eljöttem, miután meghivattam. Azt kérdelem azért, mi okból hívatottok engem. És Kornélius monda: ... jól tetted, hogy eljöttél. Most azért mi mindnyájan az Isten előtt állunk, hogy meghallgassuk mindazokat, amiket Isten neked parancsolt.”
3. Gyakorlati bibliamagyarázat: Emberi tanács — Isten tanácsa. Ap. Cs. 5:34—41.
4. Kátémagyarázat: A megtérés. XXX. Úrnapja. 88—91. kérdések.

Az 1. alatti dolgozat külön s a 2., 3., 4. alattiak ismét külön, tehát a négy dolgozat 2 fűzetben tisztán leírva, összefűzve s az 1. alattinál a források felsorolásával 1924 június 1-ig küldendők be az egyházkerületi főjegyzőhöz.

A dolgozatok beadásának a vizsgálati szabályzatban megállapított határidejéhez (június hó 1.) a legszigorúbban ragaszkodom s meghosszabbításának csakis egyénekenkénti kérelemre és kizárólag abban az egy esetben adok helyet, ha a jelölt orvosi bizonyítvánnyal, vagy egyéb hitelt érdemlő módon igazolja, hogy sü-

lyos betegség, vagy más, ezzel egyértékű vis maj or miatt volt képtelen dolgozatait a kellő időre benyújtani. Aki dolgozatával, ily igazolás híján, elmarad a június 1-i határidőről, az a szeptemberi rendes lelkészkepesítő vizsgálatokra nem bocsáttatik s legkorábban decemberben állhat vizsgálatra.

Debreczen, 1923 október 6.

Atyafiságos szeretettel

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

3567—1923. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Az országos közalap végrehajtó bizottsága 1847—1923. sz. alatt az egyházmegyei közalapi pénzkezelőkhöz körlevelet intézett a közalapi járulékkimutatások mikénti elkészítését illetőleg. Arra kérem Nagytiszteletet, hogy az említett körlevél útmutatása szerint elkészített kimutatásokat, az egyházmegyei közalapi bizottság ülésének jegyzőkönyvével együtt méltóztassék hivatalomhoz felterjeszteni.

Debreczen, 1923 október 6.

Atyafiságos szeretettel:

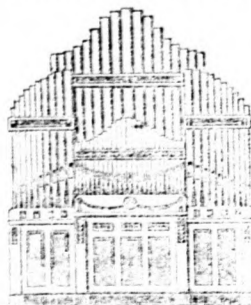
Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A hajduszováti református egyház pályázatot hirdet VII. számú fitanítói állásra. Javadalom: egyháziól a 122.000—1922. sz. rendelettel megállapított fizetés és lakbér; államtól: törvényes segélyek. Kötelesség: egyháztanácstól reábizott osztály vagy osztályok egyházkerületi tanterv szerinti vezetése. Egyházi dolgokban szükségkívánta segédkezés. Felszerelt kérvények: Református lelkészi hivatalhoz küldendők október 23-ig. Menekültek, B) listások kellő figyelemben. Vasutállomás nincs. Lakás nincs. Állás azonnal elfoglalandó.

Fittler Sándor orgona- és
orgonasípkészítő
vállalata

Erzsébetfalva (Budapest mellett), Erzsébet-u. 23.

Orgona pótsípok

speciális készítése és
szállítása.

Orgonák

készítése, átalakítása,
tisztítása és hangolása
szakszerű kivitelben,
jutányos árak mellett.
Költségtervezet díjtalan.

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

Debreczen szabad királyi város és a
Tiszántúli református egyházkerület

„MÉLIUSZ”

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala,
zenemű-, papir- és írószerkereskedése

Debreczen, Ferenc József-út 26. sz.

Értesítés a Zsoltárok árváltozásáról!

1923 október hóra a zsoltár árak a
következők:

4° quartalak, nagybetűs zsoltár

papirkötésben	K	10580.—
félvászon kötésben	K	12040.—
egészvászon kötésben	K	14200.—

8° oktáv alakú zsoltár

papirkötésben	K	5020.—
félvászon kötésben	K	5470.—
egészvászon kötésben	K	6310.—

16° iskolai kiadású zsoltár

papirkötésben	K	4600.—
félvászon kötésben	K	5160.—
egészvászon kötésben	K	6650.—

32° legkisebb zsoltár

papirkötésben	K	2770.—
félvászon kötésben	K	3230.—
egészvászon kötésben	K	3740.—

Megjegyezni kívánjuk, hogy ezen árak csak most vannak érvényben és az esetben, ha az Országos Pénzügyi Tanács a földadó lerovására újabb és magasabb búza árat állapít meg, úgy az itt közölt árak is emelkedni fognak.

Ajánljuk ezenkívül díszkötésű zsoltárainkat a következő minőségekben és árakon, de egyelőre csak 16° alakban és a következő könyveket:

I. kiadás, versbe szedve

vászon díszkötés, párnázott aranyfémzéssel	Alapára K	15.—
valódi bőr, díszk., párnázott aranyfémzéssel	Alapára K	30.—

II. kiadás, prózába szedve

díszvászon, kehely és préseléssel	Alapára K	8.—
díszvászon, párnázott, vörösmetszés, tokban	Alapára K	12.—
díszbőr, párnázott, aranyfémzés, tokban	Alapára K	30.—

Uray Sándor: Tárgymutató az új zsoltárhoz.
Alapára K —30

Varga: Koralkönyv az új zsoltárhoz.
Ára K 6000.—

Az alapárak, a Magyar Könyvkereskedők Egylete által, hétről-hétre megállapított szorzószámával szorzandók és az így előálló árakban szállítjuk ezen könyveket. **Mai szorzószám 1800.**